

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

پتر اسکندروف* (Petr Iskenderov)

برگردان از: ا. م. شیری

۲۰ جولای ۲۰۱۳

امریکا- اتحادیه اروپا:

تجارت «آزاد» زیر کلاهک الکترونی

هیاو پیرامون سیستم جاسوسی پریرم^(۱) امریکا، ایجاد منطقه آزاد تجاری امریکا و اتحادیه اروپا، یکی از بلندپروازانه ترین طرحهای ژئوپلیتیک واشنگتن را تهدید به دفن می کند.

به گزارش هفته نامه المانی اشپیگل، خبرهای مربوط به جاسوسی سازمان امنیت ملی امریکا علیه نمایندگی های سیاسی اتحادیه اروپا موجب ناراحتی شدید بروکسل گردید. اما فاینشال تایمز انگلیس با استناد به نامه کمیتر امور داخلی اتحادیه اروپا، سسلی مالمسترم به دولت امریکا می نویسد که اتحادیه اروپا می تواند در ارتباط با نصب دستگاههای شنود در اتاقهای سفرای کشورهای اروپائی به تبادل اطلاعات بین آژانسهای امنیتی اروپا و امریکا خاتمه دهد. کمیتر اروپا، مالمسترم، اظهار داشت: «رابطه ما با امریکا، قدرتمندترین متحد ما به مرحله حساسی رسیده است. اعتماد متقابل و حریم خصوصی به شدت آسیب دیده، و من منتظر آنم که امریکا آنها را بازسازی کند».

المان، فرانسه و هالند، سه کشور پیشرو اقتصادی اتحادیه اروپا موضع سخت و سختی در مقابل امریکا گرفتند. خیرگزارها به نقل از آنگلا مرکل نوشتند: «رفتار به سبک جنگ سرد پذیرفتنی نیست». اما لود وائوست معاون سابق رئیس مجلس بلژیک اظهار اطمینان کرد، که هدف اصلی برنامه پریرم، جاسوسی اقتصادی علیه اتحادیه اروپا بوده، و خود این مستقیم ترین رابطه را با این معنی دارد که واشنگتن برای برنامه ایجاد منطقه آزاد تجاری چه سرمایه ای می گذارد...

اتحادیه اروپا و امریکا در اواخر سال ۲۰۱۲ مستقیماً به کار تدوین توافقنامه ایجاد منطقه آزاد تجاری، که شبکه بازرگانی و دیگر قراردادهای اقتصادی آنها را به هم مرتبط می سازد، آغاز کردند. محتوای مشاورات پیرامون این موضوع، عرصه هائی مانند تجارت محصولات کشاورزی، سرمایه گذاری متقابل، سر و سامان دادن به مالیات بندی و به رسمیت شناختن متقابل استانداردهای پزشکی را در بر می گیرد. با این وجود، هدف اصلی سازندگان «ناتوی اقتصادی» جهانی به طور واضح دیده می شود. یک منبع آگاه در بروکسل اظهار داشت: «غرب قصد ندارد بخشی از موضع خود در اقتصاد نوین جهانی را به کشورهای در حال رشد سریع و دارای بازارهای جدید، قبل از همه گروه کشورهای بریکس واگذار نماید». او تأکید کرد، که آماده می شود برای ایجاد بازار واحد فرا- اقیانوس اطلسی به ابتکار بی سابقه ای دست بزند.

تصمیم بروکسل مبنی بر ایجاد بازار آزاد تجاری فرا- اقیانوس اطلسی در جلسه ۸ فبروری اتحادیه اروپا اعلام شد. چند روز پس از آن، باراک اوباما نیز آمادگی کشورش را برای حمایت از این طرح و شروع مذاکرات مقتضی با بروکسل اعلام نمود. باراک اوباما ضمن اختصاص بخش قابل ملاحظه ای از پیام سالانه خود «راجع به اوضاع کشور» و مراجعه به کنگره، سودمندی چنین گامها، البته، برای خود امریکاییها را مورد تأکید قرار داد. به گفته او، انعقاد قرارداد با اتحادیه اروپا در خدمت صادرات امریکا و تأمین منافع رقابتی امریکا «در بازارهای رو به رشد آسیا» قرار خواهد گرفت. علاوه بر آن، به عقیده باراک اوباما، «تجارت آزاد و خصوصی بین امریکا و اتحادیه اروپا می تواند میلیونها محل کار جدید برای امریکاییها ایجاد نماید.»

رئیس اتحادیه اروپا، «ژوزه مانوئل باروزا» در باره ابعاد باز هم گسترده تر اهداف و منافع ممکن اظهار داشت: «توافق آینده بین دو کشور بزرگ اقتصادی جهان، قاعده بازی بین المللی را تغییر خواهد داد. او در ادامه گفت: ما دست در دست همدیگر بزرگترین منطقه آزاد تجاری جهان را خواهیم ساخت.»

روابط اقتصادی بین امریکا و اتحادیه اروپا در حال حاضر واقعاً پیشرفته ترین نوع آن در جهان به حساب می آید. مجموع مبادله کالا بین آنها به بیش از ۲ تریلیون دالر بالغ می شود. کمیسیون اروپا پیش بینی می کند، که انعقاد قرارداد فرا- اقیانوس اطلسی سالانه بیش از ۶۰ میلیارد یورو سود عاید تولیدکنندگان اروپایی خواهد کرد. طبق برآورد بروکسل، ایجاد منطقه آزاد تجارت خارجی بین امریکا و اتحادیه اروپا باعث کاهش قیمت کالاها، و همچنین موجب تقسیم مؤثر منابع خواهد گشت که آن هم به سهم خود باعث کاهش قیمتها برای مصرف کننده نهایی خواهد گردید. محاسبات به عمل آمده در بروکسل نشان می دهند که این، تولید ناخالص داخلی اتحادیه اروپا را نیم درصد (۰.۵٪) افزایش خواهد داد.

با این حال، همه امور به خوبی پیش نمی رود. ایده تشکیل اتحاد تجاری- اقتصادی فرا- اقیانوس اطلسی بین امریکا و اتحادیه اروپا مدتهاست که در سطح کارشناسان و حتا برخی سیاستمداران مورد تجزیه و تحلیل قرار می گردد. اروپاییها، درست تا همین اواخر، در وهله نخست، آنگلا مرکل، علاقه مندی خود را به چنین طرحهایی اظهار می دارند. حتا دولت المان بسته پیشنهادی ایجاد هماهنگی در قوانین اتحادیه اروپا و امریکا در عرصه اقتصادی و بازرگانی با چشم انداز ایجاد منطقه آزاد تجاری را در سال ۲۰۰۷ ارائه کرد. حیات این ایده در واشنگتن را می توان در گزارش شورای امنیت ملی امریکا مشاهده کرد، که آشفتگی نظام مالی- اقتصادی جهان را تا سال ۲۰۲۵ پیش بینی می کند. کارشناسان شورای امنیت ملی امریکا مطمئن هستند که «در شرایط بحران عظیم مالی، دالر بسیار آسیب پذیر است، و نقش بین المللی دالر تا سال ۲۰۲۵، احتمالاً، از موقعیت بی نظیر «ذخیره ارزی جهانی» سقوط کرده و به یکی از اولین واحدهای پولی برابر در سید ارزی تبدیل خواهد شد. به باور آنها، چنین شرایطی به سوی فرایند یک پارچگی فشرده تر سوق داده خواهد شد. همراه با آن «وابستگی ثابت مالی امریکا به منابع خارجی، ممکن است آزادی عمل امریکا را محدود نماید.»

افزایش رو به تزاید نگرانیها از تقویت گروه کشورهای بریکس (برزیل، روسیه، هندوستان، چین و افریقای جنوبی)، به لحاظ زمانی، آخرین تکان را به احیای ایده «ناتوی اقتصادی» داد. با این حال، طرح ایجاد منطقه آزاد تجاری امریکا و اتحادیه اروپا فاقد سفتی لازم بوده، و اساساً، این طرح از نقطه نظر ژئوپلیتیک مورد تردید است. تناقضات بسیار زیادی بین امریکا و اتحادیه اروپا وجود دارد. این اتفاقی نیست که رسانه های غربی ضمن نام بردن از برخی توافقات احتمالی، ترجیح می دهند با احتیاط در باره همکاری اقتصادی فرا- اقیانوس اطلسی سخن بگویند. از جمله، روزنامه امریکائی سانفراسیسکو کرونیکل احتمال لغو مالیات بر تجارت کالاها را که امروز به طور متوسط ۳-۴ درصد است، پیش بینی می کند. طبق برآورد این روزنامه، چنین اقدامی می تواند موجب افزایش ۵/۱ درصدی تولید ناخالص داخلی

امریکا، و نیم (۵/). درصدی اتحادیه اروپا بشود. اما این هنوز یک سناریوی کاملاً فرضی است. امریکا رابطه تجارت آزاد با کوریای جنوبی دارد، ولی آن را اتفاقاً با توجه به حفظ وضعیت تقابل نظامی در جنوب شرقی آسیا، به سمت نظامی - استراتژیک سوق داده است. آنچه که به رابطه بروکسل با واشنگتن مربوط می شود، این است که به نوشته همان سانفرانسیسکو کرونیکل، اتحادیه اروپا به ابتکار فرانسه تصمیم دارد مذاکرات تجاری- اقتصادی مربوطه را «همراه با بحثها پیرامون نظارت از سوی شورای امنیت ملی» پیش ببرد.

خلاصه، نیت، در حد همان نیت باقی می ماند، اما امروز بروکسل اغلب مجبور است با قواعدی بازی کند که دیگران تعیین می کنند. بحران اتحادیه اروپا را به تجدید نظر در مناسبات بازرگانی وادار کرده است. در سالهای گذشته بروکسل عمدتاً با شرکای ضعیف برای دسترسی به بازار آنها به ازای اولویتهای، معاهدات تجارت آزاد امضاء کرد و همه این قراردادها بر مبنای شرایط اروپائیه بسته شده است. اروپائیه اینک نیز ملزم به دادن امتیازات جدی هستند.

اتحادیه اروپا در ارتباط با امریکا به سازش تن داد. در سال ۲۰۱۲ بروکسل سهمیه واردات گوشت پرورشی بدون استفاده از مواد هورمونی از امریکا را افزایش داد. در آینده نزدیک احتمال می رود مسأله صدور پیه گاوی از امریکا به اتحادیه حل شود. این مشکل سالها در سازمان تجارت جهانی مورد بحث بود. اصولاً، تصمیم کنونی برای ایجاد منطقه آزاد تجاری فرا- اقیانوس اطلسی، اقدامی است، که دو طرف برای حل مشکلات خود در خارج از دایره سازمان تجارت جهانی به عمل می آورند. زیرا، به اصطلاح مذاکرات دوحه، که به منظور حل و فصل اختلافات تجارت متقابل و هماهنگ کردن قانونگذاری از ۱۲ سال پیش تا کنون ادامه دارد؛ طبق پیش بینی کارشناسان، مذاکرات کنونی پیرامون توافقنامه فرا- اقیانوس اطلسی پر تنش خواهد بود و بیش از دو سال طول خواهد کشید. اگر مثلاً، چنین عرصه مهمی مانند شبکه «لوله» را در نظر بگیریم، اغراق آمیز نخواهد بود، که در همین رابطه «بازارهای امریکا و اروپا نه تنها در برنامه تجارت لوله، بلکه، هم به لحاظ مقیاس تولید و هم بر اساس وضعیت بازار کنونی، مطلقاً با هم متفاوتند.

بالاخره، عامل بازدارنده در همگرانی تجاری- اقتصادی امریکا و اتحادیه اروپا عبارت است از «رابطه ویژه» واشنگتن و لندن. انگلستان متحد عمده اروپائی امریکائیه بوده و همواره خواهد بود. زیگنیو برینسکی اهمیت انگلیس مه آلوده در منافع امریکا را چنین توصیف می کند: «انگلستان حامی بزرگ، متحد بسیار مطمئن، پایگاه نظامی حیاتی و شریک نزدیک در اصول مهم فعالیتهای تجسی امریکا به شمار می رود». و چنین متحدی می تواند از برنده شدن در منطقه آزاد تجاری مهمتر باشد.

اصولاً، ایده منطقه آزاد تجاری مورد تقاضای جهان است. مشهورترین نمونه اروپائی آن می تواند توافقنامه تجارت آزاد اروپای مرکزی با شرکت مجارستان، لهستان، رومانی، سلاواکی و چک باشد. اما، توافقنامه منعقد در سال ۱۹۹۲ مجموعاً ۱۲ سال، یعنی، تا پذیرش عضویت کشورهای نام برده در اتحادیه اروپا معتبر بود. آنچه که به امریکا مربوط می شود، همانطور که گفته شد، توافقنامه مشابهی با کوریای جنوبی، یکی از بازارهای عمده آسیا امضاء کرده است. در سال ۱۹۹۴ منطقه آزاد تجاری امریکای شمالی با مشارکت امریکا، کانادا و مکزیک ایجاد شد و آن نیز زمینه های حذف مرحله ای عوارض گمرکی و از میان برداشتن دیگر موانع از سر راه تولیدات صنعتی و کشاورزی و حمایت از حق دارانیهای معنوی، تدوین موازین مشترک سرمایه گذاری، لیبرالیزه کردن خدمات تجاری و ایجاد مکانیسم مؤثر برای حل اختلافات تجاری بین کشورهای عضو را فراهم می کند. همانطور که مشاهده می کنیم، سخن بر سر روند طولانی و پیچیده همگرانی و هماهنگی اعمال تجاری- اقتصادی در میان است.

در راه ایجاد احتمالی منطقه آزاد تجاری امریکا و اتحادیه اروپا، مشکلات اقتصادی به ویژه بسیار بیشتر از آنچه که در فرایند تشکیل نفتا^(۲) پدید آمد، بروز می کند. اما رسوایی «کلاهک الکترونی» امریکا بر سر اروپا نشان می دهد

در حالی که از شمار این مشکلات به هیچ وجه کاسته نمی شود، چگونه امریکانیها زمینه برتری یکجانبه خود را که در چهارچوب «ناتوی اقتصادی» برنامه ریزی شده، خود آماده می کنند.

توضیحات:

(۱) - پریزم (PRISM) - برنامه دولتی امریکا، طبقه بندی شده به مثابه برنامه فوق سری، که در سال ۲۰۰۷ توسط سازمان امنیت ملی امریکا به عنوان جایگزین برنامه زیر نظر گرفتن تروریستها تدوین شد. جامعه در سال ۲۰۱۳، زمانی که بریده هائی از برنامه در روزنامه های «واشنگتن پست» و «گاردین» منتشر گردید، از وجود چنین برنامه ای اطلاع یافت (نقل از: ویکی پدیا، مترجم).

(۲) - NAFTA (North American Free Trade Agreement)، توافقنامه تجارت آزاد امریکای شمالی (مترجم).

* - محقق ارشد دانشکده اسلاو شناسی فرهنگستان علوم روسیه،

نامزد دکترای تاریخ،

مفسر مسائل بین المللی رادیو «صدای روسیه»

<http://www.fondsk.ru/news/2013/07/08/usa-es-svobodnaja-torgovlja-pod-elektronnym-kolpakom-21480.html>

۲۸ تیر - سرطان ۱۳۹۲